

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN ONDERZOEK NAAR KWALITEITSVERBETERING

De Trappenberg

Plaats : Huizen
BRIN nummer : 02YP|OKE 02|VSO
Onderzoeksnummer : 283349
Datum onderzoek : 28 mei 2015
Datum vaststelling : 23 september 2015

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
2	BEVINDINGEN	7
3	TOEZICHTARRANGEMENT	15

1 INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs voerde op 28 mei 2015 een onderzoek naar kwaliteitsverbetering (okv) uit op De Trappenberg om een oordeel te kunnen uitspreken over de kwaliteit van het onderwijs en over de naleving van wet- en regelgeving.

De school verzorgt voortgezet speciaal onderwijs aan lichamelijk en meervoudig gehandicapte jongeren in de leeftijd van 12 tot 20 jaar.

Toezichtkader

De inspectie baseert zich bij het onderzoek op het Toezichtkader speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs 2012. Dit toezichtkader bevat een waarderingskader voor het speciaal onderwijs en een waarderingskader voor het voortgezet speciaal onderwijs.

In haar jaarwerkplan verantwoordt de inspectie welke wettelijke aspecten zij onderzoekt.

Meer informatie over het jaarwerkplan en het nieuwe toezichtkader voor (voortgezet) speciaal onderwijs is te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Aanleiding

Op 7 april 2014 voerde de inspectie een kwaliteitsonderzoek uit, waarbij zij tekortkomingen vaststelde in alle kwaliteitsaspecten, met uitzondering van kwaliteitsaspect 5, het schoolklimaat. De bevindingen van dat onderzoek staan beschreven in het inspectierapport dat op 5 juni 2014 is vastgesteld. De inspectie beoordeelde de kwaliteit van het onderwijs toen als zwak en intensiverde haar toezicht. In het kader hiervan voert zij nu een onderzoek uit om na te gaan of de school de eerder vastgestelde tekortkomingen heeft opgeheven.

Onderzoeksopzet

Beoordeling van de opbrengsten (indicatoren 1.1 tot en met 1.4 uit het Toezichtkader 2012) vindt nog niet plaats door het ontbreken van een landelijke norm in het (voortgezet) speciaal onderwijs. De inspectie ontwikkelt een opbrengstennorm, gebaseerd op diverse opbrengstgegevens. Als deze norm er is, zal de inspectie scholen ook beoordelen op hun opbrengsten.

Deze rapportage is gebaseerd op:

- Onderzoek en analyse van documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.

- Analyse van documenten die de school aan de inspectie toestuurde en die zicht bieden op de ontwikkelingen van de school.
- Onderzoek op locatie waarbij de inspectie:
 - dossiers, waaronder ontwikkelingsperspectieven, bestudeerde en beoordeelde;
 - gesprekken voerde met de directie, de commissie voor de begeleiding, de stagecoördinator, een aantal leerlingen en een aantal leraren;
 - de onderwijspraktijk observeerde in twee groepen van de leerstroom emb, twee groepen in de leerstroom zml, de groep pro, twee groepen vmbo en een les bij havo/vwo. Daarnaast bezocht de inspectie enkele praktijklessen en een stageactiviteit.

Aan het eind van het onderzoek besprak de inspectie haar bevindingen met een vertegenwoordiger van het bevoegd gezag en de directie.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen uit het onderzoek op het gebied van de onderwijskwaliteit en de wettelijke voorschriften. Daarna volgt een beschouwing waarin de inspectie de tekortkomingen toelicht en de schoolontwikkeling waar mogelijk in samenhang beschrijft. Hoofdstuk 3 bevat het toezichtarrangement.

2 BEVINDINGEN

2.1 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabel vermeldt de inspectie welke indicatoren zij bij dit onderzoek heeft betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige Waarderingskader voortgezet speciaal onderwijs 2012. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de school de desbetreffende indicator heeft gerealiseerd. De inspectie onderzocht daarnaast of de school voldoet aan de naleving van enkele wettelijke voorschriften.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

De normindicatoren zijn gemarkeerd met een asterisk (*).

Kwaliteitsaspect 1 De opbrengsten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingpopulatie mag worden verwacht.		1	2	3	4	5
1.1	Aan het eind van de schoolperiode bereiken de leerlingen een eindniveau dat voldoet aan de landelijke standaarden voor leerresultaten.					•
1.2	Aan het eind van de schoolperiode bereiken de leerlingen een eindniveau dat voldoet aan de landelijke standaarden voor sociale opbrengsten.					•
1.3	De gerealiseerde uitstroombestemmingen van de leerlingen liggen ten minste op het niveau van de landelijke standaarden voor opbrengsten.					•
1.4	De school voldoet aan de landelijke standaard voor bestending.					•

Kwaliteitsaspect 2 De school begeleidt de leerlingen aan de hand van hun ontwikkelingsperspectief, zodat zij zich naar hun mogelijkheden ontwikkelen.		1	2	3	4
2.1*	De school stelt bij plaatsing voor iedere leerling binnen zes weken een ontwikkelingsperspectief vast.			•	

Kwaliteitsaspect 2 De school begeleidt de leerlingen aan de hand van hun ontwikkelingsperspectief, zodat zij zich naar hun mogelijkheden ontwikkelen.		1	2	3	4
2.2*	De school gebruikt een samenhangend systeem van (waar mogelijk genormeerde) instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.		•		
2.3*	De school stelt vast of de leerlingen zich ontwikkelen conform het ontwikkelingsperspectief en maakt naar aanleiding hiervan beredeneerde keuzes.		•		
2.4*	De school voert het onderwijs en de ondersteuning planmatig uit.		•		
2.5	De school kent structurele samenwerking met ketenpartners waar noodzakelijke interventies op leerlingenniveau haar eigen kerntaak overschrijden.			•	
2.6	De mentoren stimuleren het welbevinden en de motivatie van de leerlingen.			•	

Kwaliteitsaspect 3 De aangeboden leerstofinhouden bereiden de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving.		1	2	3	4
3.1*	De school hanteert een leerstofaanbod voor de kernvakken van het uitstroomprofiel.			•	
3.2	Bij de aangeboden leerinhouden op de leergebied overstijgende vormingsgebieden biedt de school de kerndoelen als te bereiken doelstellingen.		•		
3.3*	Het leerstofaanbod van de leerroute sluit aan op de uitstroombestemming.		•		
3.4	De leerinhouden voorzien in een doorgaande lijn.		•		
3.5	Stage maakt voor alle opleidingsprofielen onderdeel uit van het onderwijsaanbod van de school.			•	

Kwaliteitsaspect 4 De leraren geven de leerlingen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken.		1	2	3	4
4.1	De school maakt per leerroute een beredeneerde keuze voor de inzet van de beschikbare onderwijstijd.		•		
4.2*	De leraren zetten de geplande onderwijstijd doelgericht in.			•	
4.3	De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.		•		
4.4	Het ongeoorloofd verzuim van leerlingen is beperkt.		•		

Kwaliteitsaspect 5 Het schoolklimaat wordt gekenmerkt door veiligheid en respectvolle omgangsvormen.		1	2	3	4
5.1	De ouders tonen zich betrokken bij de school door de activiteiten die de school daartoe onderneemt.			•	
5.2*	De school heeft een veilige leer- en werksituatie voor zowel de leerlingen als het personeel.			•	
5.3	De leerlingen gaan op een respectvolle manier met elkaar en anderen om.			•	
5.4	De leraren gaan op een respectvolle manier om met de leerlingen.			•	
5.5	De inrichting van het gebouw en de lesruimten getuigen van een veilige en inspirerende leer- en werkomgeving.			•	

Kwaliteitsaspect 6 De leraren leggen duidelijk uit, organiseren de onderwijsactiviteiten efficiënt en houden de leerlingen taakbetrokken.		1	2	3	4
6.1*	De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.			•	
6.2*	De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.			•	
6.3*	De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.			•	

Kwaliteitsaspect 7 De leraren stemmen aanbod, instructie, verwerking, onderwijstijd en aanpak af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.		1	2	3	4
7.1	De leraren stemmen binnen de leerroute de aangeboden leerinhouden af op de onderwijsbehoeften van leerlingen.		•		
7.2	De leraren stemmen de instructie af op verschillen in instructiebehoeften van leerlingen.		•		
7.3	De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op de verschillen in verwerkingsbehoeften van leerlingen.			•	
7.4	De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in behoefte aan leertijd van leerlingen.		•		
7.5*	De leraren stemmen hun (ortho)pedagogisch handelen af op (problematisch) gedrag van leerlingen.		•		

Kwaliteitsaspect 8 De school zorgt systematisch en planmatig voor behoud en verbetering van de kwaliteit van haar onderwijs.		1	2	3	4
8.1	De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			•	
8.2*	De school evalueert jaarlijks de leerresultaten van de leerlingen.			•	

Kwaliteitsaspect 8 De school zorgt systematisch en planmatig voor behoud en verbetering van de kwaliteit van haar onderwijs.		1	2	3	4
8.3	De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen op de leergebiedoverstijgende ontwikkelingsgebieden.		•		
8.4	De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.		•		
8.5	De school evalueert regelmatig de onderwijsondersteuning.		•		
8.6	De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			•	
8.7	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.			•	
8.8	De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			•	
8.9	De school draagt zorg voor de kwaliteit van het onderwijs gericht op bevordering van actief burgerschap en sociale integratie, met inbegrip van het overdragen van kennis over en kennismaking met de diversiteit van de samenleving.			•	
8.10	De school waarborgt de kwaliteit van het schoolexamen en van andere toetsinstrumenten.		•		

Kwaliteitsaspect 9 De voorwaarden voor zorg voor de kwaliteit zijn aanwezig.		1	2	3	4
9.1	De schoolleiding stuurt de schoolontwikkeling inclusief de kwaliteitszorg aan.			•	
9.2	De kwaliteitszorg is verbonden met de visie op leren en onderwijzen en de leerlingenzorg zoals geformuleerd in het schoolplan.		•		
9.3	De schoolleiding zorgt voor een professionele cultuur.			•	
9.4	Bij de zorg voor kwaliteit zijn personeel, directie, leerlingen, ouders en bestuur betrokken.			•	

E. Naleving wet- en regelgeving		Voldoende	Onvoldoende
N.1	Door of namens het bestuur is de vastgestelde schoolgids naar de inspectie gestuurd en deze schoolgids bevat de verplichte onderdelen (WEC, art. 27 en 22).	•	
N.2	Door of namens het bestuur is het vastgestelde schoolplan naar de inspectie gestuurd en dit schoolplan bevat de verplichte onderdelen (WEC, art. 27 en 21).	•	
N.3	De leraren die het onderwijs verzorgen, zijn daartoe bevoegd (WEC, art. 3).	•	

2.2 Beschouwing

Algemeen beeld

De school heeft op onderdelen aantoonbaar voldoende kwaliteitsverbetering gerealiseerd. Zij werkt nu met een commissie voor de begeleiding die de ontwikkelingsperspectieven vaststelt. Zij evalueert systematisch de opbrengsten en werkt aan verbetering van het onderwijsleerproces, met name het pedagogisch en didactisch handelen van het onderwijzend team. De gerealiseerde verbeteringen en de in gang gezette nieuwe werkwijzen zijn voldoende om het intensieve toezicht door de Onderwijsinspectie op te heffen. Het bevoegd gezag is verantwoordelijk voor het toezien op de verdere ontwikkeling van de school. De inspectie signaleert drie punten waarop de school zich nog verder kan verbeteren. Het betreft de schoolstructuur, de leerlingenzorg en de onderwijstijd. Wat betreft de schoolstructuur constateert de inspectie dat de overlap in de vier verschillende leerstromen een optimale verbetering van de onderwijskwaliteit in de weg staat. De school kan met de huidige structuur met name niet voldoen aan de inrichting van het onderwijsprogramma voor het uitstroomprofiel vervolgonderwijs. De schoolstructuur van vier verschillende leerstromen hanteert de school ook bij de commissie voor de begeleiding hetgeen als risico draagt dat een brede blik op de ontwikkelingsmogelijkheden van de leerlingen al bij de start wordt belemmerd. Bij de leerlingenzorg is er sprake van ontwikkelingsperspectieven die een ontwikkelingstimulerend onderwijs, onvoldoende bevorderen. De school plant onvoldoende onderwijstijd en er is sprake van inefficiënt gebruik van de onderwijstijd.

Toelichting

Leerlingenzorg

De school heeft zichtbaar een kwaliteitsverbetering gerealiseerd bij de leerlingenzorg. Zij heeft een interdisciplinaire commissie voor de begeleiding (cvb) ingesteld. Deze commissie stelt voor alle leerlingen een ontwikkelingsperspectief vast na een op overeenstemming gericht overleg met ouders. Hierbij is ook het revalidatiecentrum betrokken. Tevens evalueert de cvb het ontwikkelingsperspectief. De inspectie stelt vast dat de ontwikkelingsperspectieven nog onvoldoende functioneel zijn in het bevorderen dat het onderwijs ontwikkelingstimulerend is. Dit uit zich erin dat de cvb bij het ontwikkelingsperspectief niet expliciet vermeldt aan welke beïnvloedbare belemmerende factoren de school kan werken en welke bevorderende factoren

zij kan inzetten om een maximaal uitstroomniveau te bereiken. Ook de evaluatie van het ontwikkelingsperspectief gaat nog onvoldoende in op de mate waarin de belemmerende factoren, na een gerichte inzet van school, revalidatiecentrum en eventueel andere ketenpartners beheersbaar zijn gemaakt en het maximale uitstroomniveau haalbaar is. De school volgt de leerprestaties en de ontwikkeling van de leerlingen. Voor de sociale en emotionele ontwikkeling gebruikt zij niet toereikende instrumenten om de ontwikkeling op dat gebied objectief vast te kunnen stellen. Met name voor de leerlingen in de leerstroom zml en hoger is dit onvoldoende.

Het onderwijzend team maakt groepsplannen aan de hand van de ontwikkelingsperspectieven. In de weekplannen en lesvoorbereidingen is er echter alleen een planning voor de leerstof en niet voor de specifieke didactische en pedagogische aanpak van individuele of groepen leerlingen uitgaande van het ontwikkelingsperspectief. Hierdoor maakt het onderwijzend team niet aannemelijk dat er sprake is van een planmatig uitvoeren van de ondersteuning uitgaande van de ontwikkelingsperspectieven.

De school werkt intensief samen met het revalidatiecentrum. De ondersteuning die de school in samenwerking met de revalidatie kan geven op het gebied van de motorische en de communicatieve vaardigheden van een leerling wordt nog onvoldoende betrokken bij het ontwikkelingsperspectief als te beheersen vaardigheden voor een maximaal uitstroomniveau.

Onderwijsleerproces

De school toont nog onvoldoende aan dat zij kwaliteitsverbetering heeft gerealiseerd bij het onderwijsleerproces. Het schoolklimaat is net als bij het kwaliteitsonderzoek in 2014 rustig en respectvol. De onderwijstijd is een verbeterpunt. De school heeft onvoldoende onderwijstijd gepland, maar gaat ook niet efficiënt om met de onderwijstijd. Er is sprake van weglek van onderwijstijd tijdens de wisseling van lessen. Daarnaast is er sprake van eten, therapie en behandelingen onder onderwijstijd. Bovendien rekent de school een deel van de ochtendpauze onterecht als onderwijstijd. Tijdens de lessen is er sprake van doelgerichte inzet van de tijd voor onderwijsdoelen, maar voor sommige leerlingen is er sprake van lang wachten op aandacht en begeleiding. De inspectie beoordeelt de basiskwaliteit van het didactisch handelen als voldoende. Bovendien besteedt de school voldoende gerichte aandacht aan de verdere ontwikkeling van dit aspect. Een verbeterpunt bij het didactisch handelen is de afstemming van het onderwijs op de behoefte van individuele leerlingen. De school heeft een goed begin gemaakt met de groepsoverzichten, de didactische groepsplannen, de groepsplannen voor de ondersteuningsbehoeften en de weekplannen. Daarnaast deelt de school de

leerlingen in niveaugroepen in die gerelateerd zijn aan de leerlijn. De specifieke didactische aanpak en ondersteuningsbehoeften binnen een niveaugroep zijn bij de uitvoering in de praktijk nog onvoldoende zichtbaar. Bij de groep leerlingen met ernstig meervoudige beperking, stelt de inspectie in dit opzicht vast dat er sprake is van een intensieve afstemming van de pedagogische en didactische benadering van de onderwijsgevenden op de behoeften van de individuele leerlingen.

Naar het oordeel van de inspectie maakt de school nog niet aannemelijk dat zij kan voldoen aan de kwaliteitseisen voor onderwijs aan leerlingen met uitstroomprofiel vervolgonderwijs. Deze leerlingen zijn ondergebracht bij zowel de leerstroom pro (praktijkonderwijs) als bij de leerstroom dgo (diploma gericht onderwijs). De school onderscheidt in haar beleidsplannen alle niveaus niet expliciet waardoor zij ook niet de vereiste onderwijsprogramma's duidelijk kan aanbieden. Zij is duidelijk over de mogelijkheden voor diplomering conform het regulier onderwijs voor leerlingen die het onderwijs volgen op niveau van vwo, havo en vmbo-t. Het onderwijsprogramma voor het vmbo op het niveau van een beroepsgerichte leerweg is onduidelijk en onvolledig. Er ontbreekt in ieder geval de mogelijkheid voor de leerlingen om een sector te kiezen met een duidelijk aanbod van een beroepsgericht vak. De leerlingen missen de gerichte praktijktraining. De school biedt wel stages aan en praktijkvakken, maar de praktijkvakken zijn niet ingericht als onderdeel van de beroepsgerichte leerweg. De school richt zich voor dit onderwijsniveau op kse-examens.

Kwaliteitszorg

De kwaliteitszorg is in belangrijke mate verbeterd. De school heeft een nieuw schoolplan vastgesteld. Zij maakt hierin aannemelijk dat zij gericht werkt aan een goede school voor de doelgroep.

Zij stelt normen voor de leerresultaten en gaat periodiek na of zij haar eigen normen haalt. Bij de evaluaties van het leerproces gaat zij nog onvoldoende uit van streefdoelen en geplande effecten. Zij heeft wel tevredenheidsonderzoeken uitgevoerd, maar dat geeft alleen informatie over de tevredenheid van team, leerlingen en ouders.

De school kan in de schoolgids duidelijker zijn over de bereikte leerresultaten. Nu geeft zij oppervlakkige informatie over de uitstroom. De school maakt met het leerstofaanbod aannemelijk dat zij aandacht besteedt aan burgerschap, maar zij heeft geen expliciet beleid met streefdoelen en verwachte effecten.

Naleving

De school rekent het kwartier pauze in de ochtend mee als onderwijstijd. De invoering van de Wet kwaliteit (voortgezet) speciaal onderwijs is voor de inspectie aanleiding deze in de praktijk ontstane situatie, die niet op de Wet op

de expertisecentra (WEC) is gebaseerd, niet langer toe te staan voor het voortgezet speciaal onderwijs. Voor het voortgezet speciaal onderwijs maakt de inspectie een onderwijstijdberekening op basis van artikel 14a, 2e lid WEC in samenhang met artikel 6g, 1e lid van de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO) en artikel 25, 1e lid WEC. De inspectie handhaaft pas vanaf het schooljaar 2015/2016 op de onderwijstijd van de ochtendpauze.

Ook als de inspectie het kwartier pauze als onderwijstijd meerekent, blijkt dat de school onvoldoende onderwijstijd plant vanwege het meerekenen van het eten als onderwijstijd. In plaats van de geplande 5,45 uur per dag (en op de woensdag 3,30 uur), besteedt de school 5,15/3,15 uur per dag aan onderwijs. Hierdoor besteedt de school nagenoeg 88 uur minder aan onderwijs dan de vereiste 1000 uur.

3 TOEZICHTARRANGEMENT

Kwaliteit

De Inspectie van het Onderwijs kent aan de Mytylschool De Trappenberg (vso) het basisarrangement toe. Dit betekent dat de inspectie op dit moment geen reden heeft om het toezicht te intensiveren. Het basistoezicht bestaat uit een jaarlijkse risicoanalyse en eventueel een themaonderzoek of een vierjaarlijks bezoek. De inspectie betreft de verdere ontwikkeling van de school bij de risicoanalyse.

Naleving

Er is een tekortkoming in de naleving van wettelijke voorschriften, namelijk de school heeft 88 uur te weinig onderwijstijd gepland.

Tijdens het eerdere kwaliteitsonderzoek in 2014 **is een tekortkoming** geconstateerd in de naleving van de verantwoording van de onderschrijving van de onderwijstijd.

De inspectie stelt vast dat de school in het dossier van de leerlingen vermeldt als er sprake is van onderschrijving van de onderwijstijd. In deze verantwoording ontbreekt de tijdstippen waarop de leerling niet aanwezig is vanwege de therapie of behandeling.

De school dient beide tekortkomingen met ingang van het schooljaar 2015/2016 op te heffen.

